

**UNIVERSITATEA PEDAGOGICĂ DE STAT
„ION CREANGĂ” DIN MUNICIPIUL CHIȘINĂU**

**Cu titlul de manuscris
C.Z.U.: 37.018.1(043.2)**

CEBAN VERONICA

**FUNDAMENTE PEDAGOGICE ALE EDUCAȚIEI PARENTALE
POZITIVE**

Specialitatea: 531.01 – TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI

**REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

CHIȘINĂU, 2022

Teza a fost elaborată în cadrul Școlii Doctorale ”Științe ale Educației”,
a Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău

Componența Comisiei de susținere publică a tezei de doctorat:

Președintele Comisiei:

1. Carabet Natalia, doctor în pedagogie, conferențiar universitar. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

Conducător științific:

2. Calaraș Carolina, doctor în pedagogie, conferențiar universitar. Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă”.

Referenți oficiali:

3. Cojocaru Victoria, doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar, Universitatea de Stat din Tiraspol cu sediul la Chișinău.

4. Goraș-Postică Viorica, doctor habilitat în științe pedagogice, profesor universitar, Universitatea de Stat din Moldova.

5. Paniș Aliona, doctor în pedagogie, conferențiar universitar. Institutul de Științe ale Educației.

Susținerea va avea loc pe **06.09.2022, ora 15.00**, în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău, blocul de studii nr. 2, Sala Senatului, str. Ion Creangă 1, MD-2069.

Rezumatul lucrării și teza de doctorat pot fi consultate la pagina web a Universității Pedagogice de Stat ”Ion Creangă” din Chișinău (www.upsc.md) și pe pagina web a ANACEC (www.cnaa.md).

Rezumatul a fost expedit la _____

Președintele Comisiei:

Carabet Natalia, doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Conducător științific:

Calaraș Carolina, doctor în pedagogie,
conferențiar universitar

Autor:

Ceban Veronica

CUPRINS

Repere conceptuale ale cercetării	4
Conținutul tezei.....	11
Concluzii generale și recomandări.....	21
Bibliografie.	25
Lista publicațiilor autoarei la tema tezei.....	27
Adnotare (română, engleză, rusă).....	29

REPERELE CONCEPTUALE ALE CERCETĂRII

Actualitatea și importanța problemei abordate. De-a lungul timpului, familia a constituit principalul mediu autentic și propice de dezvoltare și cultivare a personalității copilului, în vederea integrării eficiente în societate. Pe măsură ce sporește numărul instituțiilor sociale apărute cu scopul de a prelua o parte din funcțiile și responsabilitățile familiei se conturează tot mai clar ideea de declin al familiei tradiționale, cedând locul familiei postmoderne. Declinul familiei tradiționale a fost determinat de schimbările socioculturale, politice și economice, iar criza familiei are loc din cauza aprofundării crizei sociale, care este însoțită de fenomenul definit de cercetători [5; 9; 11 etc.] ca *poluarea valorilor morale*. Creșterea alarmantă a conflictelor și fenomenelor disfuncționale, care persistă în mediul familial a generat, în unele situații, transformarea mediului familial într-un câmp de conflicte și concurență, în care fiecare membru tinde să-și impună propriul set de valori, principii, atitudini, convingeri și opinii, accentul fiind pus mai mult pe valorile materiale decât pe cele spirituale.

Fenomenele sociale distructive precum instabilitatea politică și economică, plecarea în masă a părinților la muncă peste hotare; îmbătrânirea populației, creșterea ratei divorțialității, creșterea numărului familiilor monoparentale, sporirea numărului copiilor lăsați în grija rudelor; apariția și creșterea numărului familiilor de homosexuali în care este admisă adoptarea copiilor (în unele state: Andorra, Belgia, Islanda, SUA, Regatul Unit etc.), în fond, au un impact negativ asupra promovării valorilor familiale autentice și, în mod special, asupra educației și integrării eficiente a copiilor în societate.

În esență, educația la general, cât și educația familiei, reprezintă o prioritate națională pentru Republica Moldova, iar tema de cercetare răspunde exigențelor politicilor educaționale naționale, dezvoltate și promovate, mai cu seamă, în ultimii ani. Sprijinirea, îndrumarea și protecția familiei și copiilor, este reglementată și susținută de multe documente și politici statale de ordin strategic național, precum: *Codul educației al Republicii Moldova* [46]; *Codul familiei al Republicii Moldova* [47]; *Strategia Națională de dezvoltare "Moldova 2030"* [51]; *Strategia privind protecția copilului pentru anii 2014-2020* [49]; *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022* [50] și altele.

În contextul celor expuse, menționăm că educația familială lasă de dorit, iar cât privește educația de tip pozitiv oferită de părinți copiilor săi încă cu greu își croiește drum; nu sunt conștientizate de adulți și, deseori, chiar nu sunt cunoscute metodele, mijloacele și principiile educației pozitive, influența lor asupra formării și dezvoltării personalității copiilor.

Evident că aceste documente de politici și acte legislative elaborate și implementate la nivel național, denotă faptul că Republica Moldova promovează și facilitează implicarea statului în ocrotirea și susținerea familiei în scopul

integrării socio-profesionale optime a fiecărui cetățean, cât și în fortificarea parteneriatului școală-familie-comunitate, susținând asigurarea dezvoltării armonioase a personalității copilului prin eficientizarea educației formale și nonformale a acestuia, dar și prin educația și formarea/pregătirea părinților.

Un argument substanțial al actualității temei de cercetare rezidă în necesitatea studierii și valorificării fundamentelor teoretico-aplicative ale practicilor educaționale familiale pozitive; a studierii perspectivelor, abordărilor și orientărilor teoretice privind educația parentală pozitivă; a stabilirii specificului consilierii familiei, care necesită ajutor în formarea competențelor parentale privind creșterea și educația pozitivă a copiilor. Insuficient este investigat impactul realizării funcțiilor familiale, a stilurilor educative parentale în contextul valorificării competențelor parentale de educație pozitivă a copiilor. În viziunea noastră, determinarea, studierea și valorificarea reperelor teoretice va contribui la elaborarea și conceptualizarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care va încorpora fundamentele praxiologice și va spori procesul de formare a competențelor parentale de educație pozitivă a copiilor.

Un alt argument al actualității și importanței temei de cercetare, constă în abordarea complexă a accepțiunilor de bază a pedagogiei familiei, teoriei generale a educației, psihologiei și sociologiei educației familiale, abordate în contextul formării și perpetuării culturii relațiilor dintre părinți și copii, axate pe educația pozitivă a acestora.

Plecând de la motivele expuse, observăm că problema de cercetare are o dublă conotație:

- **analitico-sintetică:** de explorare și dezvăluire a esenței și genezei conceptelor de bază: *familie, educație pentru familie și educație parentală pozitivă*; a analizei documentelor și politicilor statale, practicilor sociale și educaționale de ordin strategic național, ce sprijină și protejează familia ca *edificiu uman fundamental* de enculturație a copilului; a esențializării abordărilor și orientărilor teoretice privind educația parentală, cât și a perspectivelor integrative ale CE a familiei în vederea formării și consolidării competențelor parentale de educație pozitivă a copiilor.
- **inovatoare și ameliorativă:** implică o nouă viziune, abordare și concepție privind valorificarea educației pozitive, în contextul elaborării și validării *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care cuprinde fundamentele pedagogice/teoretico-aplicative determinate și elaborate.

Cercetarea a fost impulsionată și de abordarea multidimensională și prospectivă a educației parentale centrate pe educația pozitivă a copiilor, conturându-i importanța eficientizării și optimizării relațiilor interpersonale părinți-copii prin valorificarea consilierii educaționale a familiei, în scopul formării competențelor parentale pozitive, care, la etapa actuală de dezvoltare a

societății necesită o abordare complexă și un parcurs praxiologic diferit. Prin urmare, cercetarea are drept finalitate oferirea unui conținut teoretic și aplicativ adresat părinților, care ar asigura formarea și pregătirea tinerei generații privind asimilarea/învățarea și consolidarea rolului de familist și părinte competent și eficient.

Investigația preliminară realizată în concordanță cu studiul epistemologic, a demonstrat că cercetarea noastră ar permite soluționarea unui șir de **contradicții socio-educative privind**:

- insuficiența strategiilor și programelor naționale de educație adresate părinților privind educația pozitivă a copiilor;
- cunoașterea insuficientă de către părinți a particularităților de vârstă și a celor individual/tipologice ale dezvoltării și educației copiilor și, inclusiv a strategiilor de educație pozitivă a acestora;
- incompetența părinților privind alegerea și aplicarea eficientă a metodelor și strategiilor nonpunitive și motivaționale de educație a copiilor;
- neimplicarea sau implicarea insuficientă a școlii, a cadrelor didactice și manageriale privind organizarea și desfășurarea activităților educative cu părinții;
- incompetența managerilor școlari de a spori calitatea parteneriatul școală-familie-comunitate, orientat spre sporirea interesului părinților privind implicarea activă în colaborarea centrată pe optimizarea EP a copilului.

Descrierea situației în domeniul de cercetare și identificarea problemei de cercetare. Cercetările în domeniul științelor educației, studiilor sociologice, a celor din domeniul antropologiei și istoriei culturii civilizației, converg spre faptul că *familia reprezintă cea mai importantă sursă de transmisie a valorilor și a normelor culturale din generație în generație*, care plăsmuiește și stabilizează din punct de vedere psihosocial personalitatea umană [Apud 9, p. 12]. Aspectul filosofic, antropologic, sociologic, pedagogic, juridic și psihologic al conceptelor de: *familie, educație pentru familie, educație familială, educația părinților etc.* sunt abordate și definite în multe lucrări din literatura de specialitate. O abordare mai semnificativă și amplă din punct de vedere pedagogic, psihologic și sociologic o consemnăm în operele notorii ale cercetătorilor: E. Stănculescu [35]; Larisa Cuznețov [9; 12; 16; 17]; I. Mihăilescu [23]; I. Mitrofan, N. Mitrofan [24]; G. P. Murdock [45]; T. A. Куликова [38] etc.

Posibilitățile și strategiile esențiale ale proiectelor educaționale, unele repere pedagogice și etice, abordări metodologice de educație și sprijinire a familiei, principiile formării atitudinii pozitive privind educația tinerei generații și dezvoltarea resurselor umane, aflăm în lucrările cercetătorilor: Victoria Cojocaru [7]; V. Goraș-Postică [20]; N. Carabet [6]; C. Calaraș [5]; A. Paniș [27] etc.

Istoricul și evoluția conceptului de *educație parentală*, aprofundat și explorat în *programele de educație parentală*, care facilitează învățarea, dezvoltarea și consolidarea unor competențe parentale pozitive sunt abordate și expuse în lucrările cercetătorilor: Larisa Cuznețov [9; 12; 14; 17]; E. Vrăsmaș [36]; I. Puiu [31]; Ș. Cojocaru, D. Cojocaru [8]; C. L. Pavel [28]; N. Carter [43]; Th. Gordon [44]; O. M. Потаповская [40]; В. В. Зикратов [37] etc., precum și în acte reglatorii și documente de politici statale: *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022* [50]; *Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020. Educația 2020* [48] etc.

Cele mai importante și relevante perspective, abordări și orientări teoretice privind *familia, educația și consilierea parentală*, axată pe dimensiunea pozitivă de educație a copiilor, ce implică cultura educației familiale privind formarea competențelor parentale, care explică sistemul și educația familială în totalitatea relațiilor interpersonale și a cultivării personalității copilului sub influența modelelor/patternuri-lor parentale educative le consemnăm în lucrările cercetătorilor: C. Calaraș [5]; R. Popescu [30]; E. Stănciulescu [34]; I. Negreț-Dobridor, I. O. Pânișoară [25] etc. În Republica Moldova pentru prima dată a investigat și fondat *principiul educației pozitive*, cercetătorul Vl. Pâslaru [29].

Idei valoroase privind esența și caracteristicile definitorii ale conceptelor de *consiliere educațională/psihopedagogică și consiliere psihologică*, care contribuie la reliefaarea metodelor și tehnicilor aplicate în consilierea educațională a familiei, sunt definite și explicate în lucrările cercetătorilor: Larisa Cuznețov [12; 15]; Z. Micleușanu [22]; O. Răileanu [32]; I. Holdevici, V. Neacșu [21]; I. Al. Dumitru [18] etc.

Dat fiind faptul că educația este un fenomen socio-uman ce asigură transmiterea cunoștințelor teoretice și practice, asimilate de omenire de-a lungul evoluției istorice, în vederea formării și dezvoltării personalității în contextul integrării socio-profesionale [27], putem menționa că prezența relațiilor interpersonale tensionate și conflictuale dintre părinți, deseori pot influența negativ formarea personalității copilului, complicând, iar, alteori, perturbând inserția lui socială. Relațiile interpersonale armonioase în cadrul familiei, afecțiunea și atenția din partea părinților, consolidează și asigură dezvoltarea integră a copilului, astfel, facilitând procesul de formare și dezvoltare a acestuia, a sistemului de valori și competențe de încadrare optimă a copilului în grupul de semeni și în societate [9; 12; 33 etc.].

Impactul *funcțiilor familiei, a stilurilor parentale* de educație a copiilor, care, implicit contribuie la valorificarea modelelor parentale pozitive, sunt elucidate și analizate în lucrările cercetătorilor: E. Stănciulescu [34; 35]; I. Dolean, D. Dolean [19]; E. Bonchiș [3]; D. Baumrind [41]; J. R. Buri [42] etc.

Unele aspecte relevante și adiacente domeniului consilierii educaționale/psihopedagogice ca: metodele de optimizare și fortificare a

relațiilor părinte-copil, a strategiilor de comunicare eficientă părinte-copil; specificul educației parentale abordate prin prisma psihologiei pozitive; manifestarea și soluționarea situațiilor de conflict în familie sunt analizate, cercetate și reflectate în șirul de lucrări al cercetătorilor: I. Dolean, D. Dolean [19]; T. Byron [4]; Larisa Cuznețov [9; 11; 12]; C. Calaraș [5]; N. Ovcerenco [26]; Th. Gordon [44]; M. Segalen [33] etc.

Dat fiind faptul că *educația familială* poartă un *caracter pluri și interdisciplinar* și este orientată spre creșterea și educația armonioasă a copilului, importante sunt cercetările din domeniul *psihologiei și pedagogiei generale*, unde sunt fundamentate și analizate particularitățile psihologice de formare și dezvoltare a personalității copilului în cadrul familiei [2; 3; 5; 11; 36 etc.].

Cercetările savanților consacrați din domeniul pedagogiei și sociologiei familiale, care contribuie la formarea și pregătirea familiei pentru realizarea rolurilor sociale de părinte și familist sunt reflectate și analizate de către cercetătorii: A. C. Макаренко [39]; G. P. Murdock [45]; E. Stănciulescu [34; 35]; E. Vrăsmaș [36]; M. Segalen [33].

Dacă ne referim la contextul actual al societății, putem menționa cu certitudine că fluctuațiile care se produc în sfera socială, economică, politică și familială, spre regret, conduc la alterarea statutului familiei, perturbarea și poluarea valorilor familiale, acestea la rândul lor, generează numeroase interogații și teme de cercetare în scopul elaborării unor soluții clare, ameliorative și mecanisme redresante în vederea diminuării fenomenelor cu impact distructiv asupra sistemului familial. Totodată, evidențiem necesitatea și importanța consilierii familiei, axate pe optimizarea comunicării și relaționării între părinți-copii, stabilirii și consolidării relațiilor de prietenie și încredere, prin formarea și dezvoltarea priceperilor, deprinderilor și a competențelor parentale de educație pozitivă a copiilor. Conținuturile teoretice studiate și premisele stabilite, ne-au permis să conchidem că multe aspecte ce țin de domeniul educației parentale, centrate pe formarea și dezvoltarea competențelor parentale privind EP a copiilor, necesită a fi completate și adaptate contextului social actual. Anume situația descrisă a condus la conturarea **problemei de cercetare** în următoarea formulă: care sunt fundamentele pedagogice ale educației parentale pozitive ce ar asigura educația optimă familială a copiilor?

Obiectul cercetării: reprezintă fundamentele pedagogice și procesul de formare a competențelor parentale privind creșterea și educația pozitivă a copiilor.

Scopul cercetării constă în conceptualizarea, determinarea, elaborarea și validarea fundamentelor pedagogice ale educației parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, implementat prin intermediul consilierii educaționale.

Ipoteza de cercetare. Fundamentele pedagogice ale educației parentale pozitive, determinate, elaborate și implementate vor contribui la eficientizarea și sporirea EP a copiilor în cadrul familiei, dacă va fi aplicat *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*.

Obiectivele stabilite în vederea realizării scopului sunt:

1. Examinarea și interpretarea epistemologică a esenței și genezei conceptelor de: *familie, educația pentru familie și educația parentală pozitivă*.
2. Determinarea politicilor statale și practicilor sociale și educaționale privind formarea părinților din perspectiva educației copiilor.
3. Esențializarea abordărilor și orientărilor teoretice privind educația parentală pozitivă.
4. Argumentarea coordonatelor definitorii ale consilierii educaționale în contextul formării competențelor parentale de educație pozitivă.
5. Stabilirea impactului funcțiilor familiei și al stilurilor parentale asupra educației familiale pozitive.
6. Elaborarea și validarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care include fundamentele pedagogice (teoretice și aplicative).

Sinteza metodologiei de cercetare și justificarea metodelor de cercetare. Cercetarea s-a realizat în baza analizei unui șir de teorii, concepții, idei, principii și rezultate ale cercetărilor empirice din domeniul pedagogiei, teoriei generale a educației, sociologiei familiei, pedagogiei și psihologiei familiei, consilierii educaționale a familiei, psihologiei vârstelor și a psihologiei pozitive.

În mod special, drept repere teoretice au servit: conceptul de *educație parentală* (N. Carter [43]; T. Byron [4]; Larisa Cuznețov [11; 17]; Th. Gordon [44] etc); *principiul educației pozitive* (Vl. Pâslaru [29]); *programele de educație parentală* (E. Vrăsmaș [36]; I. Puiu [31]; Ș. Cojocaru, D. Cojocaru [8]; C. L. Pavel [28]); *abordările și orientările teoretice, inclusiv strategiile pedagogice de educație pozitivă a copiilor* (T. Byron [4]; E. Stănciulescu [34]; M. Segalen [33]; C. Calaraș [5]); *principiile și strategiile psihologiei pozitive* (T. Byron [4]); *caracteristicile definitorii ale consilierii familiei* (Larisa Cuznețov [15]; N. Carabet [6]; I. AL. Dumitru [18] etc); *stilurile parentale educative* (D. Baumrind [41]; I. Dolean, D. D. Dolean [19]); *Modelul pedagogic interacțional al educației pentru familie* (Larisa Cuznețov [9]) și *Modelul de orientare și coordonare a acțiunilor educative familiale* (Larisa Cuznețov [13]). La fel, cercetarea s-a axat pe studierea anumitor poziții, teze și articole stipulate în documente de politici statale, precum: *Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022* [50]; *Strategia Națională de dezvoltare "Moldova 2030"* [51].

Metodele aplicate în cercetare:

- *metode teoretice*: documentarea științifică; analiza și sinteza; clarificarea, generalizarea, metoda hermeneutică; metoda biografică etc.
- *metode experimentale*: chestionarul; observația; experimentul pedagogic; studiul de caz, studiul produselor activității elevilor, sociodrama/psihodrama; metoda implicării experților etc.
- *metode de prelucrare a rezultatelor*: matematice și statistice, inclusiv reprezentarea grafică a rezultatelor cercetării.

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în abordarea multidimensională, inter- și pluridisciplinară a educației parentale pozitive, axată pe ocrotirea și respectarea drepturilor copilului (dezvoltarea motivației, creativității, consolidarea conduitei morale); delimitarea și dezvoltarea aspectelor epistemologice a esenței și genezei conceptelor de bază (*familie, educația pentru familie, educația parentală pozitivă*); precizarea și descrierea tipologiei familiilor, a dificultăților întâmpinate de părinți în creșterea și educația pozitivă a copiilor; stabilirea argumentată a caracteristicilor definitorii ale consilierii educaționale a familiei privind formarea competențelor parentale de educație pozitivă a copilului; conceptualizarea modelului psihopedagogic, care conține fundamentele teoretico-aplicative.

Rezultatele științifice principale obținute în cercetare constau în determinarea și elaborarea fundamentelor pedagogice ale formării și dezvoltării competențelor parentale, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, experimentat și validat în instituția publică de învățământ general, ceea ce a condus la sporirea nivelului de competență parentală privind educația pozitivă a copiilor.

Semnificația teoretică a cercetării contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante, fiind susținută de analiza evoluției și genezei conceptelor de bază: *familie, educația pentru familie, educație parentală pozitivă*; studierea și analiza politicilor statale, a practicilor sociale și educaționale de formare a competențelor parentale; analiza și precizarea abordărilor și orientărilor teoretice privind EPP; a aspectelor epistemologice privind consilierea familiei în contextul formării competențelor parentale din perspectiva educației pozitive; determinarea, descrierea și interpretarea strategiilor, metodelor și instrumentelor de educație pozitivă a copiilor, inclusiv fundamentarea teoretică a *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea și validarea fundamentelor pedagogice ale formării competențelor parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*. Cercetarea experimentală ne-a convins că fundamentele aplicative, configurate în ansamblul de instrumente, structurate în modelul psihopedagogic vizat sunt eficiente și pot fi folosite în consilierea familiei/activități cu părinții, axate pe EPP, după cum urmează: *Tipologiile*

familiale și caracteristicile de bază; Funcțiile principale ale familiei; Taxonomia dificultăților de comunicare și relaționare părinți-copii; Strategiile de EPP; Sistemul competențelor parentale privind educația pozitivă a copiilor; Principiile și condițiile psihopedagogice ale EP a părinților și copiilor; Mecanismul de consiliere și formare a competențelor parentale din perspectiva EP; Grila de valorificare a consilierii axată pe formarea și consolidarea competențelor parentale privind EP; Impactul stilurilor parentale asupra dezvoltării personalității copilului și Indicatorii perfecționării competențelor parentale în contextul EP.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat în cadrul experimentului pedagogic prin valorificarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, centrat pe formarea și dezvoltarea competențelor parentale pozitive și desfășurarea programului adresat părinților privind educația pozitivă a copiilor, inclusiv prin intermediul comunicărilor la conferințele naționale și internaționale, a publicațiilor științifice în revistele de profil, cât și al activităților practice realizate cu cadrele didactice, părinții și copiii.

Aprobarea rezultatelor științifice. Cercetarea s-a realizat în cadrul Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din Chișinău. Rezultatele cercetării au fost examinate, discutate și aprobate în cadrul ședințelor *Comisiei de Îndrumare*; a conferințelor și simpozioanelor științifice naționale și internaționale, activităților educative adresate cadrelor didactice și părinților din cadrul instituției implicate în experimentul pedagogic.

Publicații la tema tezei: În total sunt elaborate 13 publicații științifice, dintre care 2 ghiduri metodologice; o broșură (cu impact Internațional/Lituania); 4 articole în reviste științifice (de categoria B); 4 articole științifice în culegerile Conferințelor și Simpozioanelor Științifice Naționale și Internaționale; 2 articole publicate și susținute în cadrul Școlii Doctorale.

Volumul și structura tezei. Teza conține: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie 232 de surse, 26 anexe. În total conține 149 pagini text de bază, 14 figuri și 15 tabele.

Cuvinte-cheie: fundamente pedagogice, familie, educație pentru familie, educație parentală, educație parentală pozitivă, copii, părinți, competențe parentale, consiliere parentală, conflicte intrafamiliale.

CONȚINUTUL TEZEI

În **Introducere** este argumentată importanța și actualitatea temei de cercetare, este descrisă situația în domeniul de cercetare și este formulată problema de cercetare. De asemenea, sunt prezentate scopul, ipoteza și obiectivele de cercetare, sunt expuse reperele epistemologice ale investigației și descrisă sinteza metodologiei de cercetare.

Capitolul 1, *Fundamente teoretice ale educației parentale pozitive*, conține studiul epistemologic al problemei și scoate în evidență esența, conținutul și geneza conceptelor de bază: *familie, educația pentru familie și educația parentală pozitivă*, analizate și elucidate din perspectiva filosofică/axiologică, antropologică, pedagogică, sociologică, juridică și sociopsihopedagogică. Studiul epistemologic ne-a permis să stabilim o legătură între competența parentală de educație pozitivă a copiilor și calitatea acesteia, inclusiv asigurarea integrării eficiente ale acestora în societate. În cadrul capitolului am analizat și precizat accepțiunile și viziunile cercetătorilor: E. Vrăsmaș [36]; I. Puiu [31]; Ș. Cojocar, D. Cojocar [8]; C. L. Pavel [28]; Vl. Pâslaru [29]; T. Byron [4] etc., privind preocupările pentru istoricul și evoluția politicilor statale și practicilor sociale și educaționale ce țin de *educația parentală*, din mai multe spații, inclusiv cel autohton. Aspectele investigate ne-au permis să conchidem că acest fenomen a fost promovat și valorificat în *cadrul programelor de educație parentală*, având scopul de a sprijini și îndruma părinții privind creșterea, îngrijirea și educația optima a copiilor. Studiarea și analiza politicilor educaționale de formare a părinților, ne-a ajutat să determinăm și să descriem cele mai relevante orientări și abordări teoretice referitoare la educația pozitivă. Prin urmare, analiza literaturii de specialitate, ne-a permis să analizăm și să explicăm sistemul și educația familială în totalitatea relațiilor interpersonale, care contribuie la formarea personalității copilului sub influența modelelor parentale și a stilului educativ.

Studiul teoretic realizat [3; 9; 10; 33; 34; 44; 62 etc.], ne-a permis să stabilim că familia reprezintă un mediu natural și firesc în interiorul căruia se formează personalitatea copilului, se consolidează sistemul de viziuni, atitudini și percepții despre sine, despre lume și viață, pregătindu-l pe copil pentru învățarea și adaptarea privind exercitarea rolurilor sociale (familist, părinte, profesionist). Prin urmare, metodele restrictive și punitive de educație, modelul comportamental indezirabil al părinților, insuficiența comunicării și relaționării cu copiii; experiențele negative acumulate în cadrul familial și în procesul de învățământ etc; au un impact de inhibare și blocare a dezvoltării psihonoemoționale, intelectuale, morale și fiziologice a copilului.

Analiza și sinteza reperelor epistemologice investigate, a evoluției și conținutului programelor de educație parentală și a orientărilor teoretice privind educația familială, inclusiv cea pozitivă, a contribuit la aprofundarea conceptului de *educație parentală pozitivă*, ceea ce ne-a permis să completăm și să formulăm propria definiție. Astfel, în viziunea noastră, *educația parentală pozitivă presupune pedagogizarea părinților, axată pe respectarea principiilor umaniste și pozitive de educație a copiilor; pe formarea și perpetuarea culturii axiologice, a metodelor comportamentale morale, inclusiv centrarea pe protecția drepturilor fundamentale ale copiilor. Educația parentală pozitivă include inițierea și aprofundarea cunoștințelor părinților în direcția valorificării*

aspectelor teoretice și metodologice ale educației familiale optime, apelând la familiarizarea lor cu strategii și practici educaționale nonpunitive, stimulative, motivaționale și pozitive cu privire la pregătirea copiilor pentru integrarea socială reușită.

Trecând în revistă analizele și concluziile formulate în urma investigației și determinării fundamentelor teoretice, putem conchide că eforturile și implicația părinților privind formarea și consolidarea competențelor parentale de educație pozitivă a copiilor sunt necesare și actuale, întrucât calitatea integrării sociale a copilului și eficiența relațiilor interpersonală părinți-copii, depind de nivelul de pregătire și competență a părinților în a anticipa și soluționa dificultățile întâmpinate în educația pozitivă a copiilor. În concluzie, studiul epistemologic realizat a permis determinarea reperelor teoretice, ceea ce a condus la stabilirea rolului și impactului funcțiilor familiei, determinarea stilurilor educative parentale și conceptualizarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor.*

În capitolul 2, ***Dimensiunea psihopedagogică a educației parentale pozitive***, sunt prezentate și descrise relațiile interpersonală în cadrul sistemului familial, inclusiv relațiile părinți-copii în contextul educației pozitive. Analizând familia ca agent educativ primar, ca mediu autentic și propice pentru enculturația și educația armonioasă a copilului, s-a stabilit că tipul de familie, în totalitatea caracteristicilor sale, determină gradul de realizare a funcțiilor familiei și, nemijlocit, a stilurilor educative parentale. În prezent în Republica Moldova sunt implementate și valorificate un șir de documente normative de politici sociale și educaționale, precum: *Codul familiei al Republicii Moldova* [47]; *Codul Educației al Republicii Moldova* [46], inclusiv *Strategia națională intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022* [50], care vin să sprijine, să orienteze și să ghideze părinții în formarea și consolidarea cunoștințelor, atitudinilor, deprinderilor și competențelor pozitive de educație a copiilor. Analiza și sinteza studiului teoretic realizat ne-a permis să scoatem în evidență *particularitățile tipurilor de familie* și să deducem *caracteristicile de bază ale acestora*, ceea ce a asigurat determinarea *stilului educativ parental și a metodelor de educație aplicate.*

Investigația preliminară realizată pe un lot independent de părinți (210 s.) cu copii de vârstă școlară mică și preadolescenți, în scopul determinării dificultăților de comunicare și interrelaționare percepute de părinți și copii și a metodelor aplicate în educația copiilor, ne-a ajutat să precizăm *impactul realizării ineficiente a funcțiilor familiei* și să *stabilim greșelile și neajunsurile comise de părinți în educația copiilor.* Analizând contextul consecințelor instalate în urma incapacității și incompetenței parentale în realizarea și conștientizarea importanței funcțiilor familiale, în conformitate cu analiza literaturii consacrate, a observațiilor și a concluziilor la care am ajuns în urma investigației preliminare, am formulat *Strategiile aplicate în educația familială*

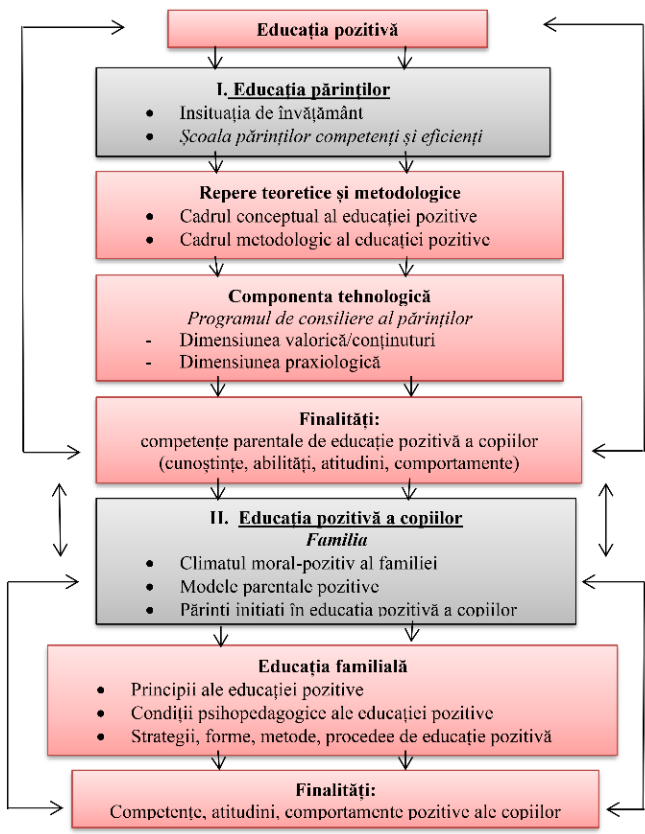
pozitivă a copiilor [62], care au drept finalitate armonizarea relațiilor interpersonale părinți-copii, ceea ce va consolida comportamentul dezirabil al părinților și implicit al copiilor.

În acest capitol am analizat și descris *caracteristicile definerii ale consilierii educaționale a familiei*, care ne-au permis să elaborăm și să fundamentăm *Mecanismul de consiliere și formare a competențelor parentale din perspectiva EP și Principiile și condițiile psihopedagogice ale educației pozitive a părinților și copiilor*. Valorificarea acestora a asigurat sporirea semnificativă a calității relațiilor interpersonale în cadrul familiei, a orientat părinții spre selectarea și implementarea metodelor, principiilor și strategiilor pozitive de educație a copiilor, care sprijină formarea-dezvoltarea atitudinilor și conduitelor morale echilibrate la copii, axate pe respect, cooperare și reciprocitate. În consens cu studiul teoretic realizat și investigația preliminară desfășurată, am elaborat *Sistemul competențelor parentale privind educația pozitivă a copiilor*. Concomitent, au fost formulate și precizate strategiile și metodele educației pozitive, care prevăd respectarea drepturilor omului și ale copilului; formarea personalității centrate pe valorile moral-etice; formarea atitudinii pozitive față de viață, familie și lume; inclusiv, valorificarea condițiilor psihopedagogice, a strategiilor și metodelor de stimulare și motivare a copiilor pe tot parcursul vieții. Totodată, studiul epistemologic realizat, determinarea și interpretarea esenței și conținutului consilierii educaționale a familiei, au asigurat elaborarea și descrierea *Grilei de valorificare a consilierii axată pe formarea și consolidarea competențelor parentale privind EP*. Aceasta reprezintă un instrument teoretic important, care asigură și facilitează formarea și consolidarea competențelor parentale prin intermediul consilierii educaționale. Precizăm că *stilurile educative parentale* depind nu numai de personalitatea părintelui, de modelul său educativ, ci și de o serie de alți factori, precum: vârsta părinților, caracteristicile mediului, modelele culturale și educative asimilate în familia de origine, condițiile sociale și de trai, structura familiei, nivelul de inteligență al părinților etc [3]. Prin urmare, acești factori pot influența esențial demersul formativ al părinților. Astfel, pentru a forma și pregăti părinții în vederea oferirii unei educații de calitate, în conformitate cu analiza și clarificarea reperelor teoretice expuse, am elaborat și fundamentat *Indicatorii perfecționării competențelor parentale din perspectiva educației pozitive*, valorificarea cărora a contribuit la armonizarea educației familiale și fortificarea relației părinți-copii.

Capitolul a fost încheiat cu elaborarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor (Figura 2.1)*, care întrunește două componente, după cum urmează: **prima coordonată**, care conține educația adulților/părinților, realizată în cadrul *Școlii părinților competenți și eficienți*, conține reperatele teoretice și metodologice (determinate, elaborate și descrise în subcapitolele precedente); **componenta tehnologică**, obiectivată în *Programul de consiliere destinat părinților "Școala părinților*

competenți și eficienți”, ce include dimensiunea valorică/conținutală (conține fundamentele teoretice determinate și expuse în capitolele precedente); dimensiunea praxiologică (forme, metode, procedee și strategii de lucru cu adulții) și finalitățile, concretizate în competențele parentale de educație pozitivă.

A doua coordonată, ține de educația copiilor. Elementele acesteia sunt concentrate în: climatul familiei, modelul comportamental parental pozitiv, acțiunile și influențele părinților inițiați în educația pozitivă; *Principiile și condițiile psihopedagogice ale educației pozitive*; strategii, forme, metode, procedee aplicate în educația familială. Evident că această coordonată presupune organizarea și desfășurarea activităților de consiliere educațională/psihopedagogică destinată copiilor privind asimilarea și dezvoltarea comportamentelor adaptative în scopul integrării reușite în societate/grupul de referință a acestora. Finalitățile acestei coordonate reprezintă *comportamentul moral/positiv al copiilor*.

Figura 2.1. Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor

În capitolul 3, *Coordonata praxiologică de formare a competențelor parentale în cadrul educației pozitive*, este prezentat și descris demersul experimental al cercetării prin intermediul căruia a fost implementat și validat *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor* (Figura 2.1). De asemenea, sunt precizate și esențializate structura și conținutul demersului experimental, sunt descrise cele trei etape ale experimentului pedagogic și este explicat detaliat *Programul de consiliere și formare adresat părinților "Școala părinților competenți și eficienți"*. Implementarea modelului psihopedagogic în cadrul programului de consiliere s-a realizat prin intermediul consilierii educaționale a familiei, urmărind scopul de a spori nivelul de competență și eficiență parentală în ceea ce privește educația pozitivă a copiilor. Investigația realizată a demonstrat faptul că implementarea instrumentelor pedagogice elaborate, au facilitat modificarea atitudinilor și comportamentelor disfuncționale și, în unele cazuri distructive, aplicate în educația copiilor.

Experimentul de constatare s-a desfășurat în conformitate cu reperetele epistemologice determinate. În cadrul eșantionului experimental au fost antrenate 191 părinți, 191 elevi și 9 diriginți din cadrul Gimnaziului nr. 51 "Gh. Malarciuc", din or. Vatra. În procesul investigațional a fost valorificată tehnica cercetării de tipul *înainte și după/before-and-after method*. Aceasta asigură evitarea erorilor și observarea atât generală, cât și secvențială a impactului implementării programului de consiliere și a modelului vizat, inclusiv, permite completarea tematicii/conținuturilor programului și monitorizarea, direcționarea procesului formării părinților și a copiilor.

În etapa de constatare am aplicat câteva instrumente pe eșantionul stabilit. Întrucât, investigația s-a axat pe stabilirea nivelului inițial de competență parentală, am examinat opiniile părinților, elevilor și diriginților referitoare la atitudinile și conduitele disfuncționale/negative manifestate de părinți, care au un impact negativ asupra dezvoltării copilului, și anume: *chestionarul de investigare a opiniei și atitudinii părinților* privind educația pozitivă a copiilor; *chestionarul de investigare a opiniei și atitudinii copiilor* privind relațiile interpersonale părinți-copii; *chestionarul de investigare a opiniei și atitudinii diriginților* privind calitatea și nivelul de competență parentală privind educația pozitivă a copiilor; *fișa de caracterizare sociopsihopedagogică a familiei*.

Analiza rezultatelor în urma chestionării subiecților, ne-a permis să stabilim opiniile, reprezentările și nivelul de competență parentală privind educația pozitivă a copiilor. La această etapă a cercetării am stabilit dificultățile de comunicare și relaționare, percepute de părinți și copii; am identificat metodele și strategiile educative aplicate de către părinți în educația copiilor. Analiza și interpretarea răspunsurilor ne-a permis să conchidem că părinții sunt influențați de fluxul rapid al schimbărilor socio-economice, tehnologice și epidemiologice produse în ultimii ani, inclusiv de gândirea stereotipică promovată în familia de origine privind creșterea și educația copiilor. Fapt ce

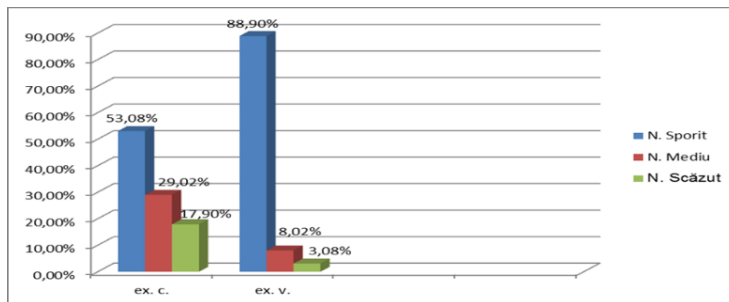
permite să conchidem că *educația pozitivă* presupune adoptarea unui comportament, axat pe perpetuarea culturii axiologice, centrate pe respectarea și ocrotirea drepturilor copilului; toleranță și empatie, conduită decentă/morală; dezvoltarea creativității, umanismului și motivației.

În cadrul **experimentului de formare** am implementat și validat fundamentele pedagogice/teoretico-aplicative ale educației parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*. Demersul formativ desfășurat prin intermediul *Programului de consiliere*, a fost realizat pe parcursul anului de studii 2019-2020, în care au fost antrenați părinții claselor primare și gimnaziale.

Activitățile desfășurate cu părinții au fost organizate sub diverse forme: ședințe cu părinții (axate pe dezvoltare și prevenție), ședințe de consiliere individuală și de grup, traininguri, seminarii practice, webinare organizate prin intermediul paginii electronice etc. Dintre metodele aplicate în cadrul demersului formativ au fost: informarea, explicația, conversația, discuția, observația, viziune de filmulețe, strategii de desensibilizare, analiza și sinteza, metafora terapeutică, psihodrama, sociodrama, portofoliul, studiul de caz, jocul de rol, generalizarea, introspecția, graficul T, brainstorming, reflecția, exersarea, remodelarea cognitivă și comportamentală etc.

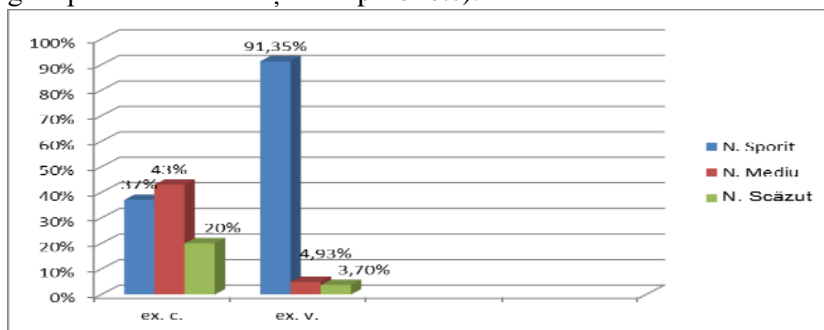
Prin desfășurarea programului de consiliere am urmărit să sporim și să consolidăm nivelul de competență parentală de educație pozitivă oferită copiilor în baza a 8 competențe-cheie: *competențe managerial-organizatorice; competențe de comunicare și relaționare pozitivă; competențe de proiectare-desfășurare a vieții și educației familiale pozitive; competențe de prognozare și monitorizare a vieții și educației familiale; competențe normativ-axiologice; competențe de realizare a educației pozitive familiale; competențe de valorificare, perfecționare și autoinstruire a părinților; competențe de menținere a climatului moral-pozitiv al familiei.*

În continuare vom prezenta rezultatele comparative obținute în cele două etape ale experimentului pedagogic (constatare și verificare), analizând schimbările și rezultatele obținute la fiecare competență în parte, expuse în Figurile 3.1; 3.2; 3.3; 3.4; 3.5; 3.6; 3.7; 3.8.

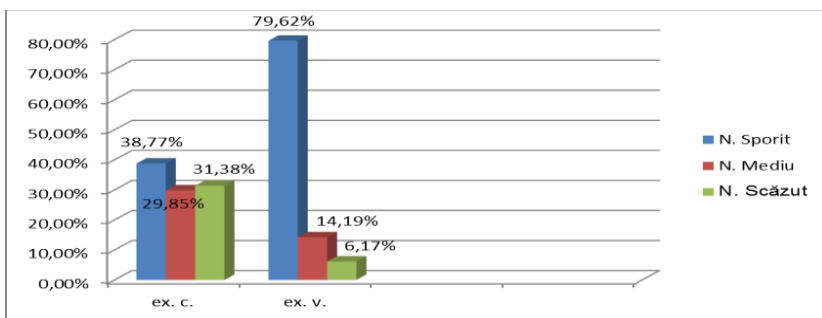
Figura 3.1. Competența managerial-organizatorică

Din rezultatele prezentate mai sus evidențiem ideea că desfășurarea programului adresat părinților prin implementarea modelului pedagogic a înregistrat rezultate vizibile și considerabile la **nivel sporit de competență**, înregistrând, în acest sens, o medie de 88,90% (ex. v.) în raport cu 53,08% (ex. c.). Prin urmare, observăm că părinții și-au dezvoltat și perfecționat capacitățile de management eficient al relațiilor interpersonale în cadrul familiei (au elaborat și aplicat *regimul zilei* adresat copiilor; au implementat un *plan de acțiuni* privind educația pozitivă a acestora, sporind nivelul de implicare al ambilor părinți în acest proces; au elaborat *Codul bunelor maniere al familiei*, *Agenda familiei*, prin intermediul cărora au putut să exerseze și să valorifice metodele și strategiile pozitive de educație a copiilor etc).

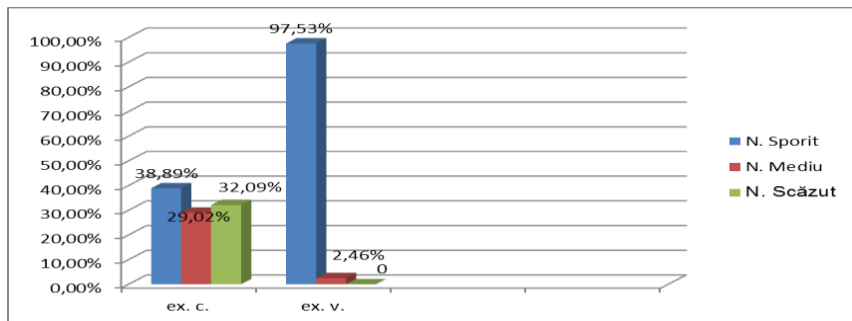
Figura 3.2. Competența de comunicare și relaționare pozitivă

Analizând datele prezentate în Fig. 3.2, observăm că rezultatele obținute în etapa constativă conturează incompetența parentală privind procesul de comunicare și relaționare constructivă și pozitivă cu copiii, fapt desprins și din rezultatele experimentului preliminar, unde marea majoritate a părinților din lotul investigational (210 s.) aplică în educația copiilor metode ca: observația, moralizarea copiilor, interdicția, dezaprobarea, restricțiile, șantajul/manipularea, constrângerile, condiționările etc. După desfășurarea ședințelor și activităților tematice cu părinții, a ședințelor de consiliere psihopedagogică individuală și de grup, observăm că aceștia și-au sporit cantitativ nivelul de competență parentală privind comunicarea și relaționarea pozitivă cu copii (91,35% - ex. v. în raport cu 37% - ex. c.). La fel, dorim să scoatem în evidență acel fapt că părinții au reușit să manifeste mai multă flexibilitate și îngăduință privind impunerea regulilor, cerințelor și exigențelor față de copiii, ceea ce a permis fortificarea și optimizarea relațiilor părinți-copii. Totodată, părinții au conștientizat faptul că aplicarea metodelor și a strategiilor motivaționale și pozitive de educație a copiilor, centrate pe respectarea drepturilor acestora, a asigurat sporirea nivelului de încredere în sine la copii, dezvoltându-le implicit capacitățile lor decizionale.

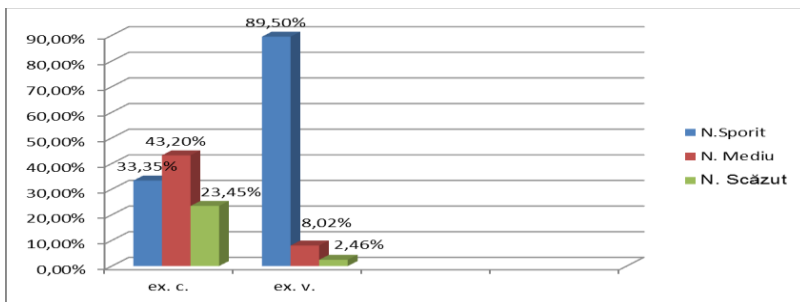
Figura 3.3. Competența de proiectare-desfășurare a vieții și educației familiale pozitive

Următoarea competență reflectă modificarea atitudinilor, deprinderilor și a comportamentelor părinților privind proiectarea, organizarea și evaluarea activităților de educație familială pozitivă, care rezidă în organizarea sărbătorilor în sânul familiei, respectând tradiții și ritualuri specifice acesteia; proiectarea și organizarea vacanțelor, călătoriilor, a vizitelor și diverselor competiții în scopul fortificării și armonizării relațiilor interpersonale părinți-copii. Din rezultatele prezentate mai sus, observăm că părinții au înregistrat rezultate semnificative (79,62% - ex. v., 38,77% - ex. c.) ce țin de proiectarea și desfășurarea activităților educative și culturale în cadrul familiei.

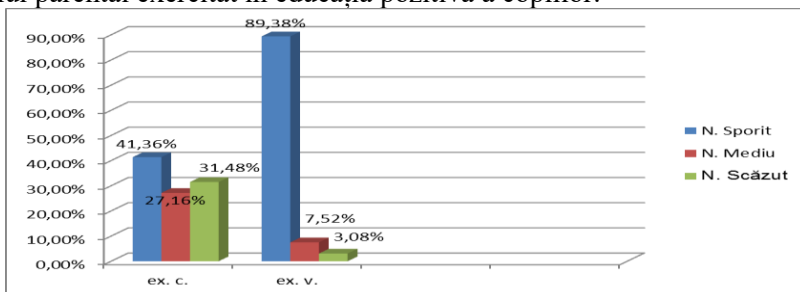
Figura 3.4. Competența de prognozare și monitorizare a vieții și educației familiale

Ținem să specificăm că în etapa constatativă nivelul de competență parentală privind prognozarea și monitorizarea vieții și educației familiale a înregistrat un rezultat de 38,89, comparativ cu 97,53 % obținute în etapa de verificare. Reieșind din rezultatele înregistrate conchidem că părinții și-au format și exersat abilitățile lor de organizare, monitorizare și evaluare a acțiunilor și influențelor lor educative exercitate în relația părinți-copii, ceea ce le-a permis să conștientizeze carențele și lacunele comise în educația copiilor, să determine credințele limitative/difuncționale privind creșterea și educația lor, să adopte un model și stil de educație pozitiv prin exersarea metodelor și strategiilor pozitive de educație.

Figura 3.5. Competența normativ-axiologică

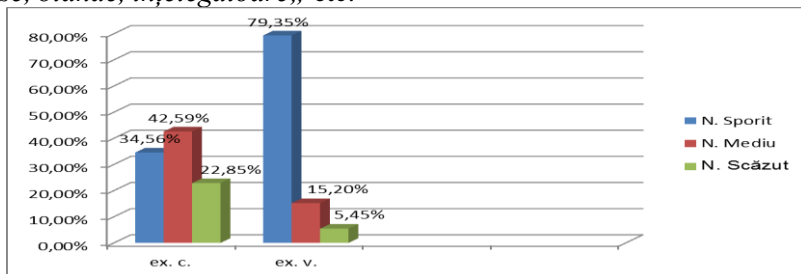
Rezultatele prezentate în Fig. 3.5, vorbesc de la sine (89.50% - ex.v., 33,35% - ex.c.). Inițial părinții nu au conștientizat importanța și rolul acțiunilor și a influențelor educative exercitate asupra dezvoltării capacităților și abilităților volitiv-motivaționale la copii, asupra formării și exersării culturii axiologice în cadrul familiei, a respectării normelor și principiilor de conduită moral-etică etc, fapt contestat și dezvăluit în perioada demersului formativ al cercetării. Prin urmare, părinții au devenit mai conștienți și mai responsabili în legătură cu modelul parental exercitat în educația pozitivă a copiilor.

Figura 3.6. Competența de realizare a educației pozitive familiale

Trebuie să evidențiem faptul că rezultatele obținute la acest tip de competență ne bucură mult, întrucât, la început am fost rezervați privind capacitățile părinților în realizarea educației pozitive a copiilor în cadrul familiei, deoarece, în etapa de constatare mulți dintre ei promovau gândire și credințe, convingeri stereotipice cu privire la creșterea și educația copiilor, învățate și interiorizate în familia de origine (de exemplu: *bătaia este ruptă din rai; părinții mei m-au bătut și iată am devenit om; copiii de azi au prea multe libertăți și drepturi; cum eu decid așa va fi etc.*). Frazele date le-am putut desprinde din discuțiile cu părinții. Opiniile și viziunile părinților, care au fost conștientizate și împărtășite după finalizarea programului de consiliere, sunt: *”am conștientizat faptul că atunci când cunoști și valorifici particularitățile de vârstă și de personalitate, aspecte ce țin de psihologia copilului și a familiei este mult mai ușor să înțelegi și să stabilești contactul cu el; schimbările care s-au instalat în viața familiei noastre sunt atât de pozitive, încât nu avem motive de conflict; am*

învățat, în sfârșit să stăpânim emoțiile de furie și impulsivitate, să respectăm și să explicăm drepturile, inclusiv obligațiunile; am învățat să valorificăm doar acțiuni morale și motivaționale orientate spre copil; relațiile cu copiii au devenit prietenoase, blânde, înțelegătoare,, etc.

Figura 3.7. Competența de valorificare, perfecționare și autoinstruire a părinților

Așadar, rezultatele prezentate în Fig. 3.8, ne permit să formulăm ideea conform căreia, părinții au consolidat achizițiile pozitive și metamorfozele obținute în cadrul programului (81,20% - ex.v. în raport cu 32,24% - ex.c.), asigurând în acest context, crearea unui mediu autentic, prosper și armonios în cadrul familiei, fiind centrați pe valorificarea particularităților de vârstă și individuale ale copilului; pe respectarea drepturilor copilului, a principiilor și strategiilor de educație pozitivă a acestuia; pe valorificarea disponibilităților copilului privind cultivarea talentelor specifice, ceea ce permite o adaptare continuă la schimbările sociale.

Rezumativ, putem constata următoarele:

- Implementarea modelului psihopedagogic, care cuprinde fundamentele pedagogice, determinate și elaborate, ce vizează educația parentală pozitivă a condus la sporirea nivelului de competență și eficiență parentală, la optimizarea și echilibrarea climatului familial pozitiv, a relației părinți-copii și la generarea schimbărilor evolutive în conduita copiilor.
- Rezultatele obținute în etapa de verificare a experimentului pedagogic, au permis să validăm eficiența și funcționalitatea instrumentelor elaborate și anume a modelului și a programului, realizate în conformitate cu scopul, ipoteza și obiectivele cercetării. Prin urmare, implementarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, a facilitat sporirea nivelului de competență parentală și a asigurat restabilirea calității vieții familiale, inclusiv a eficienței personale și parentale.

CONCLUZII GENERALE ȘI RECOMANDĂRI

Cercetarea realizată reprezintă una dintre cele mai actuale și importante probleme de ordin educațional și social ce vizează sistemul familial și formarea relațiilor interpersonale pozitive în cadrul acestuia. Importanța și rolul fundamental al părinților rezidă în crearea și asigurarea unui climat familial

favorabil și echilibrat, în așa mod încât, cultivarea valorilor umane și moral-etice să devină un deziderat primordial. Instabilitatea socială și criza economică, morală și criza epidemiologică; declanșarea și sporirea fenomenului de consumatorism, plecarea părinților la muncă peste hotare, îmbătrânirea populației; creșterea divorțialității, în mare parte, devalorizează și distorsionează instituția familiei. Plecând de la determinarea, studierea și interpretarea fundamentelor pedagogice/teoretico-aplicative, analiza și prelucrarea cantitativă și calitativă a rezultatelor obținute în experimentul pedagogic, putem conchide următoarele:

1. Nivelul de competență parentală privind EFP a copiilor determină și direcționează procesul de creștere și dezvoltare a personalității copilului. Studiul teoretic realizat ne-a permis să precizăm legătura și interdependența între modelul parental de comportare și influența acestuia asupra calității educației și integrării eficiente a copilului în societate.
2. Problema investigată a asigurat precizarea și dezvăluirea esenței și conținutului conceptelor de bază: *familie, educație pentru familie, educație parentală pozitivă*, iar identificarea accepțiunilor și viziunilor cercetătorilor referitoare la educația familială din perspectiva: *filosofică/axiologică, antropologică, pedagogică, sociologică, juridică și sociopsihopedagogică*, a conturat caracterul inter- și pluridisciplinar al educației parentale pozitive. Totodată, studiul teoretic realizat ne-a permis să formulăm propria definiție a conceptului *educație parentală pozitivă* (cap. I, p. 37).
3. Determinarea ideilor și viziunilor cercetătorilor [4; 5; 10; 20; 53; 56 etc.] privind preocupările pentru politicile statale și practicile sociale și educaționale, abordate din perspectiva *educației parentale pozitive*, au asigurat întocmirea programelor de educație și formare a părinților. Aspectele investigate ne-au orientat spre identificarea dificultăților și blocajelor de comunicare și relaționare întâmpinate de părinți în educația copiilor în scopul diminuării și anihilării acestora.
4. Au fost determinate, dezvăluite și interpretate: *Tipologiile familiale și caracteristicile acestora* (cap. II, p. 60); *Funcțiile familiei și greșelile/neaajunsurile privind realizarea eficientă a educației parentale* (cap. II, p. 63); *Taxonomia dificultăților de comunicare și relaționare părinți-copii* (cap. II, p. 65); *Impactul stilurilor parentale acestora asupra dezvoltării armonioase a personalității copilului* (cap. II, p. 83). Aspectele investigate au stat la baza elaborării *Sistemului competențelor parentale privind educația pozitivă a copiilor* (cap. II, p. 75); a *Principiilor și condițiilor psihopedagogice ale educației pozitive a părinților și copiilor* (cap. II, p. 75) și a *Mecanismului de consiliere și formare a competențelor parentale din perspectiva EP* (cap. II, p. 78).
5. Analiza și clarificarea caracteristicilor definitorii ale *consilierii educaționale a familiei* privind formarea și consolidarea competențelor educației pozitive a

- asigurat elaborarea *Grilei de valorificare a consilierii familiei axată pe formarea și consolidarea competențelor parentale privind EP* (cap. II, p. 77).
6. Elaborarea și fundamentarea *Impactului stilurilor parentale asupra dezvoltării personalității copilului* (cap. II, p. 83) și a *Indicatorilor perfecționării competențelor parentale din perspectiva educației pozitive* (cap. II, p. 86) privind armonizarea EFP și fortificarea relațiilor părinți-copii, în corelație cu reperetele teoretice și metodologice determinate, au condus la elaborarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care a sprijinit organizarea și desfășurarea *Programului de consiliere și formare adresat părinților "Școala părinților competenți și eficienți"* (cap. III, p. 109-117). Modelul psihopedagogic vizat (cap. II, p. 89) conține două componente: *educația părinților și educația copiilor*, care include fundamentele teoretice și aplicative.
  7. Fundamentele pedagogice elaborate și incluse în modelul psihopedagogic, implementat prin intermediul consilierii educaționale, individuale și de grup, a ședințelor/activităților desfășurate cu părinții, s-au dovedit a fi eficiente și au contribuit la formarea-consolidarea competențelor parentale privind educația pozitivă a copiilor, la armonizarea climatului familial și la fortificarea relațiilor părinți-copii.
  8. Rezultatele experimentului pedagogic după implementarea programului de consiliere și formare, adresat părinților, au demonstrat sporirea semnificativă a nivelului competenței parentale și a calității relațiilor interpersonale părinți-copii, manifestate prin dobândirea și modificarea cunoștințelor, convingerilor, atitudinilor, deprinderilor și comportamentelor parentale în raport cu educația pozitivă a copiilor. Părinții au asimilat și experimentat strategii și metode stimulative, motivaționale și pozitive de educație a copiilor centrate pe respectarea drepturilor copiilor; au exersat strategii de gestionare a situațiilor conflictogene, care intervin în procesul de comunicare și relaționare cu copii, sporind calitatea vieții familiei.
  9. Demersul formativ al cercetării a fost susținut și promovat prin intermediul paginii electronice elaborate (*Școala părinților competenți și eficienți – pe facebook*) în scopul orientării, ajutorării și sprijinirii familiilor aflate în dificultate privind gestionarea procesului educativ în cadrul familiei, asigurând, în acest sens, o continuitate între activitățile realizate direct cu părinții în cadrul instituției de învățământ și activitățile organizate la distanță.
- În consens cu cele nominalizate, conchidem că rezultatele obținute în cadrul experimentului pedagogic au contribuit la soluționarea **problemei științifice majore**, care s-a configurat în necesitatea conceptualizării, determinării, elaborării și validării fundamentelor pedagogice ale educației parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, implementarea căruia a condus la sporirea nivelului de competență parentală privind educația pozitivă a copiilor și

armonizarea climatului familial. Problema și scopul cercetării au fost soluționate datorită realizării **obiectivelor**:

1. Examinarea și interpretarea epistemologică a esenței și genezei conceptelor de: *familie, educația pentru familie și educația parentală pozitivă*.
2. Determinarea politicilor statale și practicilor sociale și educaționale privind formarea părinților din perspectiva educației copiilor.
3. Esențializarea abordărilor și orientărilor teoretice privind educația parentală pozitivă.
4. Argumentarea coordonatelor definitorii ale consilierii educaționale în contextul formării competențelor parentale de educație pozitivă.
5. Stabilirea impactului funcțiilor familiei și al stilurilor parentale asupra educației familiale pozitive.
6. Elaborarea și validarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care include fundamentele pedagogice (teoretice și aplicative).

În consens cu rezultatele expuse pot fi formulate următoarele **recomandări**:

La nivel macrostructural:

- Racordarea documentelor de politici statale și practici sociale și educaționale de planificare strategică națională la documentele internaționale, care au drept scop formarea și sprijinirea părinților cu privire la dezvoltarea și consolidarea competențelor parentale necesare în educația familială pozitivă a copiilor, aplicabile pentru familii cu copii de toate vârstele (vârsta prunciei, fragedă, preșcolarului, școlarului mic, preadolescentului și adolescentului).
- Elaborarea la nivelul *Ministerului Educației și Cercetării* a unor politici, programe de educație și formare a părinților, care ar implica instituțiile de învățământ, centrele de consiliere și centrele educaționale din republică, axate pe inițierea și promovarea proiectelor, ce ar spori interesul părinților și al tinerilor pentru autodezvoltarea, autoperfecționarea competențelor de educație și cultivare a personalității copilului în cadrul familiei.
- Implicarea activă și sistematică a resurselor mass-media în promovarea emisiunilor TV și radio dedicate familiilor privind valorificarea EPP, centrate pe formarea și consolidarea competențelor necesare în creșterea și educația pozitivă a copiilor.

La nivel microstructural:

- Includerea *Educației pentru sporirea competenței și eficienței parentale* în disciplinele opționale și extinderea acestora pe tot parcursul învățământului preuniversitar (clasele IX-XII) și universitar, valorificând perspectiva formării și cultivării unui adult competent și eficient în calitate de familist și părinte.
- Implementarea *Educației parentale privind educația pozitivă a copiilor* prin intermediul cursurilor speciale și a integrării cross-curriculare, promovarea transdisciplinarității prin studierea modulului psihopedagogic în cadrul

instituțiilor de învățământ superior din republică, în vederea formării specialiștilor calificați (consilieri familiari, psihologi, psihopedagogi etc.) privind prestarea serviciilor de consiliere și educație a familiei.

- Implementarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor* în cadrul *Curriculumului național pentru disciplina opțională – Etica vieții de familie* (clasa a IX-XII-a) privind formarea și consolidarea competențelor necesare în exercitarea rolului de familist și părinte competent și eficient.
- *Modelul psihopedagogic*, care cuprinde fundamentele pedagogice și *Programul de consiliere*, să fie valorificate în *activitatea psihologului școlar, a cadrelor didactice și a managerilor școlari* din instituțiile de învățământ, ceea ce ar asigura optimizarea procesului de formare a părinților privind educația pozitivă a copiilor.
- Valorificarea *Ghidului metodologic* și a *suportului informativ* elaborate de noi, în activitatea de CE a părinților și în activitățile desfășurate cu părinții privind perfecționarea și consolidarea cunoștințelor, atitudinilor, deprinderilor și comportamentelor parentale funcționale de educație a copiilor.

Cercetarea a conturat și unele limite, precum, participarea insuficientă a taților în cadrul ședințelor adresate părinților privind formarea-consolidarea competențelor parentale pozitive. Cu toate acestea, investigația realizată deschide perspective noi pentru cercetare întrucât familia rămâne puternic influențată de factori politici, economici, sociali, tehnologici etc. **Cercetarea noastră a creat premise** pentru realizarea unor cercetări în domeniul educației parentale pozitive a familiilor cu copii de vârstă preșcolară și vârsta adolescenței, inclusiv a educației copiilor în cadrul familiilor monoparentale și a familiilor reconstituite.

BIBLIOGRAFIE:

1. ADLER, A. Cooperarea între sexe. Despre femei, iubire și căsătorie. București: Ed. Trei, 2019. 187 p. ISBN 978-606-40-0660-8.
2. ALLPORT, G. Structura și dezvoltarea personalității. București: EDP, 1991. 579 p. ISBN 973-30-1151-7.
3. BONCHIȘ, E. Familia și rolul ei în educarea copilului. Iași: Polirom, 2011. 419 p. ISBN 978-973-46-2231-3.
4. BYRON, T. Educă-ți pozitiv copilul. Oferă ceea ce vrei să primești. Aramis, 2009. 232 p. ISBN 978-973-679-648-7.
5. CALARAȘ, C. Formarea culturii relațiilor intergeneraționale. Pedagogia și sociologia educației familiale. Chișinău. Primex com SRL, 2017. 304 p. ISBN 978-9975-110-76-1.
6. CARABET, N. Teoria și metodologia educației pentru familie și societate. Chișinău: Artpoligraf, 2016. 96 p. ISBN 978-9975-46-4273-1-2.
7. COJOCARU, V. Proiectele educaționale în sprijinul dezvoltării resurselor umane: o provocare în epoca transformărilor prin care trece societatea modernă. În: *Tradiție și inovație în educație*. Vol II. Chișinău: UST, 2019, 67-74 p. ISBN 978-9975-76-290-8.
8. COJOCARU, Ș., COJOCARU, D. Educația parentală în România. București, 2011. 63 p. ISBN 978-973-139-204-2.

9. CUZNEȚOV, L. Tratat de educație pentru familie. Pedagogia familiei. Chișinău, 2008. 624 p. ISBN 978-9975-70-717-6.
10. CUZNEȚOV, L. Curriculum educația pentru familie din perspectiva educației permanente cadru conceptual și metodologic. Primex-Com: Chișinău, 2013. 141 p. ISBN 978-9975-4253-2-2.
11. CUZNEȚOV, L. Pedagogia și psihologia familiei. Suport de curs. Chișinău: Primex-Com SRL, 2013. 77 p. ISBN 978-9975-4253-8-4.
12. CUZNEȚOV, L. Consilierea parentală. Ghid metodologic. Chișinău: Primex-Com SRL, 2013. 110 p. ISBN: 978-9975-4253-8-4.
13. CUZNEȚOV, L. Filosofia practică a familiei. Chișinău: CEP USM, 2013. 328 p. ISBN 978-9975-71-418-1.
14. CUZNEȚOV, L. Parteneriatul și colaborarea școală-familie-comunitate. Educația de calitate a copiilor și părinților. Chișinău: Primex Com SRL, 2018. 188 p. ISBN 978-9975-110-93-8.
15. CUZNEȚOV, L. Consilierea ontologică complexă a familiei. Chișinău. Primex Com SRL, 2018. 433 p. ISBN 978-9975-3232-1-5.
16. CUZNEȚOV, L. Familia ca proiect existențial. Management familial. Chișinău: Primex-Com SRL, 2018. 323 p. ISBN 978-9975-3232-7-7.
17. CUZNEȚOV, L. Cultura educației familiale sau Mica enciclopedie de formare a competențelor parentale. Chișinău: CEP USM, 2020. 306 p. ISBN 978-9975-152-21-1.
18. DUMITRU, I. A., Consiliere psihopedagogică. Baze teoretice și sugestii practice. Iași: Polirom, 2008. 332 p. ISBN 978-973-46-0869-0.
19. DOLEAN, I., DOLEAN, D.D. Meseria de părinte. Bucureși: Aramis Print, 2009. 160 p. ISBN 978-973-679-646-3.
20. GORAȘ-POSTICĂ, V. Managementul operațional al ședințelor cu părinții: provocări și oportunități. În: Cercetare prin integrare și inovare. Chișinău: CEP USM, 2019, 7-10 p. ISBN 978-9975-149-51-8.
21. HOLDEVICI, I., NEACȘU, V. Sisteme de psihoterapie și consiliere psihologică. București: Editura KULLUSYS, 2008. 430 p. ISBN 9738788153.
22. MICLEUȘANU, Z., CUZNEȚOV, L. Bazele consilierii. Ghid metodologic. Chișinău, 2015. 98 p. ISBN 978-9975-110-24-2.
23. MIHĂILESCU, I. Familia în societățile europene. București: Editura Universității București, 1999. 186 p.
24. MITROFAN, I., MITROFAN, N. Familia de la A ... la Z. Mic dicționar al vieții de familie. București: Științifică, 1991. 360 p. ISBN 973-44-0041-X.
25. NEGREȚ-DOBRIDOR, I., PĂNIȘOARĂ, I.O. Știința învățării. De la teorie la practică. Polirom. Iași, 2008. 254 p. ISBN 973-46-1076-1.
26. OVCERENCO, N. Educația tinerilor pentru parentalitate în contextul globalizării: Studiu monografic. Chișinău: CEP UPSC, 2016. 321 p. ISBN 978-9975-46-300-3.
27. PANIȘ, A. Repere pedagogice în formarea atitudinilor. Ghid metodologic. Chișinău: Print-Caro, 2020, 84 p. ISBN 978-9975-48-187.
28. PAVEL, C. L. Educația părinților ca învățare transformativă. Rezumatul tezei de doctor. Iași, 2016. 39 p.
29. PÂSLARU, Vl. Principiul pozitiv al educației. Chișinău: Civitas, 2003. 320 p. ISBN 9975-912-08-7.
30. POPESCU, R. Introducere în sociologia familiei: familia românească în societatea contemporană. Iași: Polirom, 2009. 187 p. ISBN: 978-973-46-1551-3.
31. PUIU, I. Parentalitatea timpurie și dezvoltarea copilului. Ghid practic. Chișinău, 2020. 152 p. ISBN 978-9975-3433-1-2.
32. RĂILEANU, O. Consilierea educațională ca factor de armonizare a relațiilor preadolescenți-părinți. Teza de doctor în științele pedagogice. Chișinău, 2018. 229 p.
33. SEGALEN, M. Sociologia familiei. Iași: Polirom, 2011. 440 p. ISBN 978-973-46-1995-5.

34. STĂNCIULESCU, E. Teorii sociologice ale educației: Producerea eului și construcția sociologiei. Iași: Polirom, 1996. 222 p. ISBN 973-9248-50-0.
35. STĂNCIULESCU, E. Sociologia educației familiale. Vol. II. Familie și educație în societatea românească. O istorie critică a intervenționismului utopic. Iași: Editura Polirom, 1998. 432 p. ISBN 973-683-147-7.
36. VRĂȘMAȘ, E. Intervenția socioeducațională ca sprijin pentru părinți. Aramis-Print: București, 2008. 255 p. ISBN A626.
37. ЗИКРАТОВ, В.В. Программа родительского образования. «Школа ответственного родительства». Барнаул, 2011. 121 с. УДК 37.018.26.
38. КУЛИКОВА, Т.А. Семейная педагогика и домашнее воспитание: Учебник для студ. сред. и высш. пед. учеб. Заведений. М.: Издательский центр «Академия», 1999. 232 с. ISBN: 5-7695-0338-6.
39. МАКАРЕНКО, А.С. Педагогическая поэма. Москва. Издательство: Правда, 1987. 541 с.
40. ПОТАПОВСКАЯ, О.М. Ценностные приоритеты семейного воспитания в России. Вестник ПСТГУ IV: Педагогика. Психология. Вып. 1 (20), 2011. с. 110–138. ISSN 2409-5001.
41. BAUMRIND, D. The influence of parenting style on adolescent competence and substance use. Journal of Early Adolescence, 11(1), 1991. pp. 56-95.
42. BURI, J.R. Parental Authority Questionnaire. Journal of Personality Assessment, 57(1), 1991. pp. 110-119.
43. CARTER, N. See how we grow: a report on the status of parenting education in the US: USA: Pew Charitable Trusts, 1996. 121 p. ISBN: N/A.
44. GORDON, Th. Parent Effectiveness Training, P.E.T. Book, Penguin Publishing Group, 2006. 256 p. ISBN-13: 978-0452264618.
45. MURDOCK, G.P. Social Structure. The MacMillan Company. New York. 1949. 426 p.
46. [www.lex.justice.md/Codul educației al Republicii Moldova](http://www.lex.justice.md/Codul_educatiei_al_Republicii_Moldova).
47. [www.lex.justice.md/Codul familiei al Republicii Moldova](http://www.lex.justice.md/Codul_familiei_al_Republicii_Moldova).
48. [www.mecc.gov.md/Strategia de dezvoltare a educației pentru anii 2014-2020](http://www.mecc.gov.md/Strategia_de_dezvoltare_a_educatiei_pentru_anii_2014-2020). Educația 2020.
49. [https://www.legis.md/Strategia privind protecția copilului pe anii 2014-2020](https://www.legis.md/Strategia_privind_protectia_copilului_pe_anii_2014-2020).
50. [https://www.gov.md/Strategia intersectorială de dezvoltare a abilităților și competențelor parentale pentru anii 2016-2022](https://www.gov.md/Strategia_intersectoriala_de_dezvoltare_a_abilitatilor_si_competentelor_parentale_pentru_anii_2016-2022).
51. https://cancelaria.gov.md/sites/default/files/strategia_nationale_de_dezvoltare_moldova_2030-t.pdf. [accesat 27.10.2020].

LISTA PUBLICAȚIILOR AUTOAREI LA TEMA TEZEI

Articole publicate și susținute în cadrul Școlii Doctorale

52. CEBAN, V. Repere teoretice ale educației parentale pozitive. În: Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și postdoctoranzilor. 92 (100). Vol. 17, partea I. Chișinău, 2018. pp. 92-100. ISBN 978-9975-46-393-5. www.upsc.md.
53. CEBAN, V. Consilierea psihopedagogică privind formarea competențelor parentale pozitive. În: Probleme actuale ale științelor umanistice. Analele științifice ale doctoranzilor și postdoctoranzilor. Vol. XVIII, Partea I-ăi. Chișinău, 2019. pp. 137-145. ISBN 978-9975-46-235-8. www.upsc.md.

Articole în reviste științifice

54. CEBAN, V. Importanța rolurilor familiale în contextul educației parentale pozitive. În: Studia Universitatis Moldaviae. Revistă științifică a Universității de stat din Moldova. nr.9(129), 2019. p.152-155. ISSN 1857-2103. www.usm.md.
55. CEBAN, V. Tendințe integrative în educația parentală din perspectiva valorificării teoriilor învățării și consilierii adulților. În: Studia Universitatis Moldaviae. Revistă științifică a Universității de stat din Moldova, nr.5(125), 2019. pp. 158-162. ISSN 1857-2103. www.usm.md.

56. **CEBAN, V.** Programul de consiliere și formare adresat părinților ”Școala părinților eficienți și competenți”/PCFȘPEC. În: Acta et Commentationes, Sciences of Education, nr. 1(23), 2021, p. 138-146. ISSN 1857-0623/E-ISSN 2587-3636. <https://orcid.org/0000-0003-2172-8642>.
57. **CEBAN, V.** Unele instrumente metodologice ale Programului de consiliere și formare ”Școala părinților competenți și eficienți”. În: DidacticaPro, nr. 3(127), 2021, p. 8-12. ISSN 1810-6455. <https://doi.org/10.5281/5036108>.

Articole în lucrările conferințelor și altor manifestări științifice

58. **CEBAN, V.** Unele accepțiuni teoretice privind educația parentală pozitivă centrată pe valorificarea stilurilor parentale. În: Simpozion Științific Internațional. “STARATEGII PENTRU EDUCAȚIE” – Ediția a II-a din 13 mai 2018. Iași: Editura PIM, pp. 73-77. ISBN 978-606-576-725-6.
59. **CEBAN, V.** Repere metodologice privind formarea competențelor parentale pozitive. În: Simpozion Științific Internațional. “UNIVERSUL ȘTIINȚELOR” Ediția a IX-a, 4 noiembrie 2018. Iași: Editura PIM, pp. 69 -77. ISBN 978-606-576-727-0.
60. **CEBAN, V.** Actualitatea politicilor educaționale în domeniul educației parentale. În: Dialog intercultural polono-moldovenesc. Culegere de studii. Vol. III, nr.1. Materialele Congresului Științific Internațional Polono-Moldo-Român: Educație-Politică-Societate. Chișinău-Iași, 1-4 aprilie 2019. pp. 70-76. ISBN 978-9975-76-273-1. www.ust.md.
61. **CEBAN, V.** Aspecte metodologice ale programării neuro-lingvistice (NLP) în vederea armonizării relațiilor părinți-copii. În: Materialele conferinței științifice naționale cu participare internațională 27-28 Septembrie 2019. Învățământ superior: Tradiții, valori, perspective. Vol. III. pp. 23-26. ISBN 978-9975-76-286-1. www.ust.md.

Cărți de specialitate

62. **CEBAN, V., CALARAȘ, C.** Educația parentală pozitivă. Cum să devii un părinte eficient. Ghid metodologic pentru părinți, psihologi școlari, diriginți/cadre didactice. Chișinău. Primex Com SRL, 2019. 175 p. ISBN 978-9975-3359-1-1./ <http://cc.sibimol.bnrm.md/>.
63. **CEBAN, V.** Positive parenting from the perspective of learning theories. A theoretical-praxiological approach of the psycho-pedagogical counseling regarding positive parenting. International Book Market Service Ltd., member of OmniScriptum Publishing Group, 2020. 43 p. ISBN 978-620-0-51067-9. www.morebooks.shop.
64. **CEBAN, V., CALARAȘ, C.** Educația parentală pas cu pas. Management eficient al rolului de părinte. Suport informativ și caiet de lucru. Chișinău. Primex Com SRL, 2020. 140 p. ISBN 978-9975-3347-7-8./ <http://cc.sibimol.bnrm.md/>.

**Fundamente pedagogice ale educației parentale pozitive,
teză de doctor în științe ale educației, Chișinău, 2022**

Volumul și structura tezei. Teza conține: introducere, trei capitole, concluzii generale și recomandări, bibliografie 232 de surse, 26 anexe. În total conține 149 pagini text de bază, 14 figuri și 15 tabele. Rezultatele obținute au fost publicate în 13 lucrări științifice.

Cuvinte-cheie: fundamente pedagogice, familie, educație pentru familie, educație parentală, educație parentală pozitivă, copii, părinți, competențe parentale, consiliere parentală, conflicte intrafamiliale.

Domeniul de studiu se referă la teoria generală a educației.

Scopul cercetării constă în conceptualizarea, determinarea, elaborarea și validarea fundamentelor pedagogice ale educației parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, implementat prin intermediul consilierii educaționale.

Obiectivele cercetării: examinarea și interpretarea epistemologică a esenței și genezei conceptelor: *familie, educația pentru familie și educația parentală pozitivă*; determinarea politicilor statale și practicilor sociale și educaționale privind formarea părinților din perspectiva educației copiilor; esențializarea abordărilor și orientărilor teoretice privind educația parentală pozitivă; argumentarea coordonatelor definitorii ale consilierii educaționale în contextul formării competențelor parentale de educație pozitivă; stabilirea impactului funcțiilor familiei și a stilurilor parentale asupra educației familiale pozitive; elaborarea și validarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, care include fundamentele pedagogice (teoretice și aplicative).

Noutatea și originalitatea științifică a cercetării rezidă în abordarea multidimensională, inter- și pluridisciplinară a educației parentale pozitive, axată pe ocrotirea și respectarea drepturilor copilului (dezvoltarea motivației, creativității, consolidarea conduitei morale); delimitarea și dezbănuirea aspectelor epistemologice a esenței și genezei conceptelor de bază (*familie, educația pentru familie, educația parentală pozitivă*); precizarea și descrierea tipologiei familiilor, a dificultăților întâmpinate de părinți în creșterea și educația pozitivă a copiilor; stabilirea argumentată a caracteristicilor definitorii ale consilierii educaționale a familiei privind formarea competențelor parentale de educație pozitivă a copilului; conceptualizarea *modelului psihopedagogic*, care conține fundamentele teoretico-aplicative.

Rezultatele științifice principale obținute în cercetare constau în determinarea și elaborarea fundamentelor pedagogice ale formării și dezvoltării competențelor parentale, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, experimentat și validat în instituția publică de învățământ general, ceea ce a condus la sporirea nivelului de competență parentală privind educația pozitivă a copiilor.

Semnificația teoretică a cercetării contribuie la soluționarea unei probleme științifice importante, fiind susținută de analiza evoluției și genezei conceptelor de bază: *familie, educația pentru familie, educația parentală pozitivă*; studierea și analiza politicilor statale, a practicilor sociale și educaționale de formare a competențelor parentale; analiza și precizarea abordărilor și orientărilor teoretice privind EPP; a aspectelor epistemologice privind consilierea familiei în contextul formării competențelor parentale din perspectiva educației pozitive; determinarea, descrierea și interpretarea strategiilor, metodelor și instrumentelor de educație pozitivă a copiilor, inclusiv fundamentarea teoretică a *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*.

Valoarea aplicativă a lucrării constă în elaborarea și validarea fundamentelor pedagogice ale formării competențelor parentale pozitive, structurate în *Modelul psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*. Cercetarea experimentală ne-a convins că fundamentele aplicative, configurate în ansamblul de instrumente, structurate în modelul psihopedagogic vizat, sunt eficiente și pot fi folosite în consilierea familiei/activități cu părinții, axate pe EPP, după cum urmează: *Tipologiile familiale și caracteristicile de bază; Funcțiile principale ale familiei; Taxonomia dificultăților de comunicare și relaționare părinți-copii; Strategiile de EPP; Sistemul competențelor parentale privind educația pozitivă a copiilor; Principiile și condițiile psihopedagogice ale EP a părinților și copiilor; Mecanismul de consiliere și formare a competențelor parentale din perspectiva EP; Grila de valorificare a consilierii axată pe formarea și consolidarea competențelor parentale privind EP; Impactul stilurilor parentale asupra dezvoltării personalității copilului și Indicatorii perfecționării competențelor parentale în contextul EP*.

Implementarea rezultatelor științifice s-a realizat în cadrul experimentului pedagogic prin valorificarea *Modelului psihopedagogic interconex al educației pozitive a părinților și copiilor*, centrat pe formarea și dezvoltarea competențelor parentale pozitive și desfășurarea programului adresat părinților privind educația pozitivă a copiilor, inclusiv prin intermediul comunicărilor la conferințele naționale și internaționale, a publicațiilor științifice în revistele de profil, cât și al activităților practice realizate cu cadrele didactice, părinții și copiii.

ANNOTATION

Ceban Veronica

Pedagogical foundations of positive parental education,

Ph.D. thesis in education sciences, Chisinau, 2022

Thesis structure: introduction, three chapters, general conclusions and recommendations, bibliography 232 sources, 26 annexes, 149 basic text pages, 14 figures and 15 tables. Acquired results have been published in 13 scientific works.

Keywords: pedagogical foundations, family, family education, parental education, positive parental education, children, parents, parental skills, parental counseling, intra-family conflicts.

The field of the study refers to the general theory of education.

The purpose of the research: consists in the conceptualization, determination, elaboration and validation of the pedagogical foundations of positive parental education, structured in the *Interconnected psychopedagogical model of the positive education of parents and children*, implemented through psychopedagogical counseling.

Research objectives: examination and epistemological interpretation of the essence and genesis of the concepts: *family, family education and positive parental education*; determining state policies, social and educational practices regarding parent training from the perspective of children's education; the essentialization of theoretical approaches and guidelines regarding positive parenting education; arguing the defining coordinates of educational counseling in the context of the training of parental skills of positive education; establishing the impact of family functions and parenting styles on positive family education; the development and validation of the *Interconnected psychopedagogical model of the positive education of parents and children*, which includes the pedagogical foundations (theoretical and applied).

Scientific novelty and originality of the research lies in the multidimensional, inter- and pluridisciplinary approach of positive parenting, focused on protecting and respecting the rights of the child (increase motivation, creativity, strengthening moral conduct); the delimitation of the epistemological aspects of the essence and genesis of the basic concepts (*family, family education, positive parental education*); specification and description of the typology of families, the difficulties encountered by parents in the positive education of children; the well-argued establishment of the defining characteristics of family educational counseling regarding the formation of parental skills for the positive education of the child; the conceptualization of the *psychopedagogical model*, which contains the theoretical-applicative foundations.

The main scientific results obtained in the research consist in the determination and elaboration of the pedagogical foundations of the training and development of parental skills, structured in the *Interconnected psychopedagogical model of the positive education of parents and children*, experienced and validated in the public institution of general education, which led to the increase of the level of parental competence regarding the positive education of children.

The theoretical significance of the research contributes to the solution of an important scientific problem, being supported by the analysis of the evolution and genesis of the basic concepts: *family, family education, positive parental education*; study and analysis of state policies, social and educational practices of parenting skills training; analysis and specification of theoretical approaches and guidelines regarding positive parental education; analysis of the epistemological aspects regarding family counseling in the context of training parental skills from the perspective of positive education; determination, description and interpretation of strategies, methods and tools of positive education of children, including the theoretical foundation of the *Interconnected psychopedagogical model of positive education of parents and children*.

The applicative value of the work consists in the elaboration and validation of the pedagogical foundations of the formation of positive parental skills, structured in the *Interconnected psychopedagogical model of the positive education of parents and children*. Experimental research has convinced us that the applicative foundations, configured in the set of tools, structured in the targeted psychopedagogical model, are effective and can be used in family counseling/activities with parents, focused on positive parental education, as follows: *Family typologies and it's basic characteristics; the Main functions of the family; Taxonomy of parent-child communication and relationship difficulties; Strategies of positive parental education; the System of parental skills regarding the positive education of children; the Psychopedagogical principles and conditions of positive education of parents and children; the Mechanism of counseling and training of parental skills from the perspective of positive education; the Grid of capitalization on family counseling of training parental skills regarding positive education; the Impact of parenting styles on the development of the child's personality and Indicators of the improvement of parental skills in the context of positive education*.

The implementation of the scientific results: was carried out within the pedagogical experiment by capitalizing on the *Interconnected psychopedagogical model of the positive education of parents and children*, focused on the training and development of positive parental skills and the implementation of the program addressed to parents on the positive education of children, including through communications at national and international conferences, of scientific publications in specialized magazines, as well as of practical activities carried out with teachers, parents and children.

АННОТАЦИЯ

Чебан Вероника

Педагогические основы позитивного родительского воспитания,

Кандидатская диссертация на соискание ученой степени доктора педагогических наук,
Кишинэу, 2022

Структура диссертации: введение, три главы, общие выводы и рекомендации; библиография из 232 источников, 26 приложений, 149 страницы основного текста, 14 рисунков, 15 таблиц. Результаты исследования опубликованы в 13-ти научных работах.

Ключевые слова: педагогические основы, семья, семейное воспитание, позитивное родительское воспитание, дети, родители, родительская компетенция, родительское консультирование, внутрисемейные конфликты.

Область исследования относится к общей теории воспитания. **Цель исследования** заключается в концептуализации, разработке и валидации педагогических основ позитивного родительского воспитания, структурированных в *Психопедагогической взаимосвязанной модели позитивного воспитания родителей и детей/ПВМПВРД*, содержащей педагогические теоретико-прикладные основы, реализуемые через педагогическое консультирование.

Задачи исследования: анализ и интерпретация значения и генезиса понятий: *семья, семейное воспитание и позитивное родительское воспитание*; уточнение государственных, социальных и образовательных политик и практик в области обучения и подготовке родителей к семейному воспитанию; определение и обоснование теоретических подходов и научных ориентаций в отношении позитивного родительского воспитания; аргументирование основных координат семейного консультирования в контексте формирования родительских компетенций позитивного воспитания детей; определение влияния семейных функций и стилей родительского воспитания на семейное позитивное воспитание; разработка и валидация *ПВМПВРД*, содержащей педагогические теоретико-прикладные основы.

Научная новизна и оригинальность исследования заключаются в определении и разработке многомерного и междисциплинарного подхода позитивного родительского воспитания, ориентированного на защиту прав ребенка, на развитие мотивации, творчества, консолидации нравственного поведения; анализ и интерпретация значения и генезиса понятий: *семья, семейное воспитание и позитивное родительское воспитание*; уточнение и описание типологии семей, и трудностей с которыми сталкиваются родители в воспитании детей; аргументированное установление определяющих характеристик семейно-педагогического консультирования по формированию у родителей навыков позитивного воспитания ребенка; концептуализация психопедагогической модели, экспериментация которой обеспечила повышение уровня родительских компетенций в области позитивного воспитания детей.

Основные научные результаты, полученные в ходе исследования, соответствуют целям и задачам, заключаются в определении и разработке педагогических основ формирования и развития позитивных родительских компетенций, структурированных в *ПВМПВРД*, экспериментация которой повысила качество жизни семьи и социальной адаптации ребенка.

Теоретическая значимость исследования способствует решению важной научной проблемы, подкрепляясь анализом значения и генезиса основных понятий: семья, семейное воспитание, позитивное родительство; изучение и анализ государственных политик, социальных и образовательных практик в области обучения и подготовке родителей к семейному воспитанию; определение и обоснование теоретических подходов и научных ориентаций в отношении позитивного родительского воспитания; определение эпистемологических аспектов семейного консультирования в контексте обучения родительским навыкам с точки зрения позитивного воспитания; определение, описание и интерпретация стратегий, методов и инструментов позитивного воспитания детей, в том числе теоретическое обоснование *Психопедагогической взаимосвязанной модели позитивного воспитания родителей и детей/ПВМПВРД*.

Практическая значимость исследования заключается в разработке и апробировании педагогических основ формирования родительских компетенций, структурированных в Психопедагогической взаимосвязанной модели позитивного воспитания родителей и детей. Экспериментальное исследование обеспечило проверку эффективности применения педагогических основ/теоретических и практических, то есть следующего инструментария: *Типология семьи и её характеристики; Основные функции семьи; Таксономия трудностей в общении и во взаимоотношениях между родителями и детьми; Стратегии ПРВ; Система родительских компетенций позитивного воспитания детей; Психопедагогические принципы и условия ПВ родителей и детей; Механизм консультирования и формирования родительских компетенций ПВ; Таблица для проверки семейного консультирования ПВ; Влияние стилей воспитания на развитие личности ребенка и Таблица показателей для проверки уровня повышения родительских компетенций в ПВ детей.*

Внедрение результатов исследования осуществлялась в рамках педагогического эксперимента по апробированию *ПВМПВРД*, сосредоточенной на реализации программы консультирования родителей, осуществлялась в том числе и на основе обсуждения научных публикаций на национальных и международных конференциях, а также на практических мероприятиях проведенных с педагогами, родителями и детьми.

CEBAN VERONICA

**FUNDAMENTE PEDAGOGICE ALE EDUCAȚIEI PARENTALE
POZITIVE**

**Specialitatea: 531.01 – TEORIA GENERALĂ A EDUCAȚIEI
REZUMATUL
tezei de doctor în științe ale educației**

REZUMATUL

tezei de doctor în științe ale educației

Aprobat spre tipar 28.07.2022
Hârtie ofset. Tipar ofset
Coli de tipar: 2,2

Formatul hârtiei 60x84 1/16
Tiraj 40 ex.
Comanda Nr. 50

**Centrul Editorial-Poligrafic al Universității Pedagogice de Stat „Ion Creangă” din
Chișinău, str. Ion Creangă, nr. 1, MD-2069**